

Tiesnešu atlīdzības sistēmas sakārtošana aizsāks pārmaiņas Atlīdzības likumā

Publicēts pirms vairāk nekā 6 gadiem

Publicēts: 23.10.2018.

23. oktobrī Ministru kabinets lēma virzīt apstiprināšanai Saeimā Valsts kancelejas izstrādāto likumprojektu “Grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā” (Atlīdzības likums). Likumprojekts paredz jaunu pieeju tiesnešu un prokuroru atlīdzības sistēmai.

“Lai izstrādātu tiesnešu atlīdzības sistēmas reformu, tika izveidota darba grupa, kas iepazinās ar tiesnešu un prokuroru atlīdzības noteikšanas praksi Eiropas Savienības valstīs, analizēja atlīdzības samēru dažādu varas atzaru salīdzināmos amatos, vērtēja amata atlīdzību atbilstoši atlīdzībai darba tirgū, ņēma vērā tuvāko reģiona valstu pieeju tiesnešu atlīdzības noteikšanā (Lietuva un Igaunija), kā arī konsultējās ar Latvijas Banku par dažādu indeksācijas mehānismu ietekmi uz atlīdzības līmeni ilgtermiņā,” skaidro Valsts kancelejas direktors Jānis Citkovskis.

Darba grupas sastāvā bija iekļauti Valsts kancelejas, Finanšu ministrijas, Tieslietu ministrijas, Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras, Satversmes tiesas un Saeimas Juridiskā biroja pārstāvji. Izstrādājot tiesnešu atlīdzības sistēmas reformas piedāvājumu, kas tika apspriests arī ar tiesnešu biedrībām, bija jāsasniedz šādi mērķi:

Noteikt tādu rajona (pilsētas) tiesas tiesneša mēnešalgu, lai tā atbilstu amata pienākumiem, sarežģītībai, atbildībai un statusam; Paredzēt tādu rajona (pilsētas) tiesas tiesneša mēnešalgas indeksācijas mehānismu, kas nodrošinātu tiesnešu finansiālās drošības prasības un ietvertu tās saglabāšanas mehānismu ilgtermiņā; Minēto indeksācijas mehānismu

attiecināt arī uz citiem amatiem, kuru mēnešalga pašlaik saskaņā ar Atlīdzības likumu tiek noteikta, to piesaistot valstī strādājošo mēneša vidējās darba samaksas apmēram vai attiecīgās nozares vidējās darba samaksas apmēram, tādējādi nodrošinot taisnīgumu un vienlīdzīgu pieeju visu varas atzaru ietvaros.

Valsts kancelejas piedāvājums tiesnešu un prokuroru atlīdzības reformai:

Balstoties uz veikto tiesnešu atlīdzību salīdzinājumu ar vidējo atlīdzību tautsaimniecībā starp dažādām valstīm, palielināt tiesnešu bāzes algu līdz 2695 EUR, vienlaikus palielinot arī prokuroru atalgojumu līdz 2641 EUR. Tādējādi tiks nodrošināta konkurētspējīga un amata prasībām atbilstoša atlīdzība, kas būtu līdzvērtīga līdzīgu amatu atlīdzībai citos varas atzaros un citās valstīs, motivējot kompetentus jomas profesionāļus pieteikties tiesnešu un prokuroru amatiem; Saglabāt esošos koeficientus, kas nosaka savstarpējo samēru starp tiesnešu un prokuroru algām (korekcijas nepieciešamas tikai atsevišķiem amatiem – ģenerālprokuroram, Augstākās tiesas priekšsēdētājam, Satversmes tiesas priekšsēdētājam, vietniekam un tiesnesim); No 2020. gada algu pieaugumu nodrošināt, izmantojot tādu algas indeksācijas mehānismu, kas nodrošina mēnešalgas faktiskās vērtības nesamazināšanos un atbilstību tautsaimniecības attīstības tempam – aizpagājušā gada vidējās algas tautsaimniecībā pieauguma un inflācijas rādītājus proporcijā 50 % / 50 %. Šāda pieeja tiek izmantota Igaunijā, kā arī Latvijā pensiju indeksācijai; Samaksas mainīgo daļu (piemaksas) daļēji integrēt pamatalgā, nodrošinot atbilstošu motivāciju gan karjeras uzsākšanai, gan tās ilgstošai turpināšanai.

“Izstrādājot tiesnešu un prokuroru atlīdzības reformu, Valsts kanceleja iestājās par to, ka darba samaksas mainīgā daļa tiek būtiski samazināta jeb integrēta pamatalgā. Augstais piemaksu īpatsvars valsts pārvaldē ir darbiniekus degradējošs mehānisms, kas ir jāizskauž. Darba samaksas mainīgajai daļai jādarbojas kā motivējošam elementam, novērtējot kvalitatīvi paveiktu darbu. Ņemot vērā novērotās grūtības piesaistīt kvalificētus juristus karjeras uzsākšanai tiesneša amatā, būtiska ir karjeras sākuma alga, tāpēc tai plānots proporcionāli lielāks pieaugums nekā to tiesnešu atalgojumam, kuri pašlaik saņem lielākās izdienas piemaksas. Tomēr kopumā atlīdzības pieaugums plānots visiem tiesnešiem – arī tiem, kuri pašlaik saņem izdienas piemaksu 35 % apmērā,” norāda J. Citskovskis.

Jāpiemin, ka arī tiesu varas pārstāvji ir vienprātīgi, ka esošā piemaksu sistēma varētu tikt mainīta (samazinot piemaksu ņēmus un apjomu), ja tiek nodrošināts pietiekams sākuma algas līmenis.

“Apzināmies, ka Satversmes tiesas sprieduma izpilde un tiesnešu atalgojuma jautājuma kārtošana ir tikai pirmais solis, lai nodrošinātu Satversmē nostiprināto trīs valsts varas atzaru līdzsvaru un atsvaru, taču šīs reformas ieviešana ir stabils pamats visa Atlīdzības likuma sakārtošanai, ko turpināsim 2019. gadā, izstrādājot vai nu jaunu Valsts augstāko amatpersonu atlīdzības likumu, vai veicot papildu grozījumus šajā likumprojektā. Tālākie soļi būs: pārskatīt atlīdzības nosacījumus augstākajiem amatiem atbilstoši varas dalīšanas principam; pārskatīt atlīdzības nosacījumus pārējiem amatiem, pamatojoties uz piramīdas principu varas atzaru ietvaros; pārskatīt pašvaldības deputātu atlīdzības nosacījumus,” uzsver J. Citskovskis.

Likumprojekts “Grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā” stāsies spēkā 2019. gada 1. janvārī. Likumprojekta ieviešanas izmaksas ir 8 695 135 EUR no valsts budžeta līdzekļiem 2019. gadā. Minētās izmaksas aptver tiesnešus un prokurorus. Savukārt Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm, kuru pienākumos ir veikt izmeklēšanu īpaši sarežģītās, smagu vai sevišķi smagu starpreģionāla vai starptautiska rakstura nozieguma lietās, nodrošinot viņu maksimālo mēnešalgu atbilstību rajona prokurora mēnešalgai, izmaksas ir 7 322 908 EUR. Likumprojekta sagatavošanu Valsts kanceleja īstenoja saskaņā ar [Satversmes tiesas uzdevumu](#) un Ministru prezidenta rīkojumu.

Justīne Deičmane
Valsts kanceleja
Komunikācijas departaments
Vadītāja vietniece
Tālrunis: 67082828, 26186068

E-pasts: Justine.Deicmane@mk.gov.lv

Saistītas tēmas

[Valsts kanceleja](#)

<https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/tiesnesu-atlidzibas-sistemas-sakartosana-aizsaks-parmainas-atlidzibas-likuma>